

RAPPORT 421

Archeologienota
Tongeren, Koninksemstraat 64
Aanleg van een verkaveling

Deel 1: Verslag van de resultaten

Inge Van de Staey en Dirk Pauwels
Mei 2017

ARON-RAPPORT 421

ARCHEOLOGIENOTA

TONGEREN, KONINKSEMSTRAAT 64 AANLEG VAN EEN VERKAVELING

Inge Van de Staey & Dirk Pauwels

Tongeren
2017

Colofon

ARON rapport 421 – Archeologienota – Tongeren, Koninksemstraat 64. Aanleg van een verkaveling.

Erkend archeoloog: Inge Van de Staey (OE/ERK/archeoloog/2015/00087)

Auteurs: Inge Van de Staey & Dirk Pauwels

Bijdragen:

Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Wettelijk depot: D/2017/12.651/77

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba

Archeologisch Projectbureau

Neremweg 110

3700 Tongeren

www.aron-online.be

info@aron-online.be

tel: 012/225.250

fax: 012/770.034

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2017

INLEIDING	2
DEEL 1. VERSLAG VAN RESULTATEN	3
Hoofdstuk 1. Bureauonderzoek	3
1 Beschrijvend gedeelte	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden	5
1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen	5
1.4 Werkwijze, verloop en actoren	7
2. Assessment	9
2.1 Situering van het onderzoeksterrein	9
2.2. Gaafheid van het onderzoeksterrein	11
2.3 Bodemkundige evaluatie van het projectgebied	12
2.4 Impact van de bodemingrepen en kenniswinst	14
2.5 Onderzoeksvragen	15
2.6 Datering en interpretatie	15
3. Samenvatting	16
DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	17
1. Gemotiveerd advies	17
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	17
1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied	17
1.3 Impact van de geplande bodemingrepen	17
2. Samenvatting	18
BIBLIOGRAFIE	
BIJLAGEN	
Bijlage 1: Kadasterplan	
Bijlage 2: Afbeeldingen- en plannenlijst	
Bijlage 3: Verkavelingsplan en profieldoorsneden	
Bijlage 4: Plan controleboringen	

INLEIDING

De initiatiefnemers plannen op een 3695 m² groot terrein aan de Koninksemstraat 64 te Tongeren (prov. Limburg) een woonverkaveling van twee loten.

Gelet op het feit dat voor de realisatie van dit woonproject bodemingrepen zullen worden uitgevoerd, het terrein niet in een gebied ligt waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, het terrein niet binnen een gabarit bestaande lijninfrastructuur valt, het terrein niet in een beschermde archeologische site ligt, het terrein niet in een vastgestelde archeologische zone valt, het perceeloppervlak groter is dan 3000 m², de aanvrager niet publiekrechtelijk is en het terrein in woon- of recreatiegebied ligt, is het toevoegen van een bekrachtigde archeologienota aan de vergunningsaanvraag verplicht.¹

Een archeologienota is een document dat opgemaakt wordt op basis van een archeologisch vooronderzoek en dat niet alleen administratieve gegevens van het onderzoeksgebied bevat, maar ook een verslag van de resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.² Het doel van het archeologisch vooronderzoek bestaat in het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site in een onderzoeksgebied en indien deze aanwezig is te bepalen wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van de bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.³

De *Code van Goede Praktijk* versie 2.0 voorziet in de opmaak van een ‘*archeologienota met beperkte samenstelling*’ indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat:

- 1° met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of
- 2° de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of
- 3° verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

Vermits de confrontatie van de uitgevoerde werken en de landschappelijke ligging en de bewaringstoestand van de bodem aantoonde dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst, werd enkel een bureauonderzoek met beperkte samenstelling uitgevoerd (Deel 1) en werd geen *Programma van Maatregelen* opgemaakt. Het gemotiveerd advies hiervoor wordt beschreven in Deel 2.

¹ Zie hiervoor de beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen. https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

² Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen (CGP)(2015), p. 15.

³ CGP 2016, p. 27.

DEEL 1. VERSLAG VAN RESULTATEN

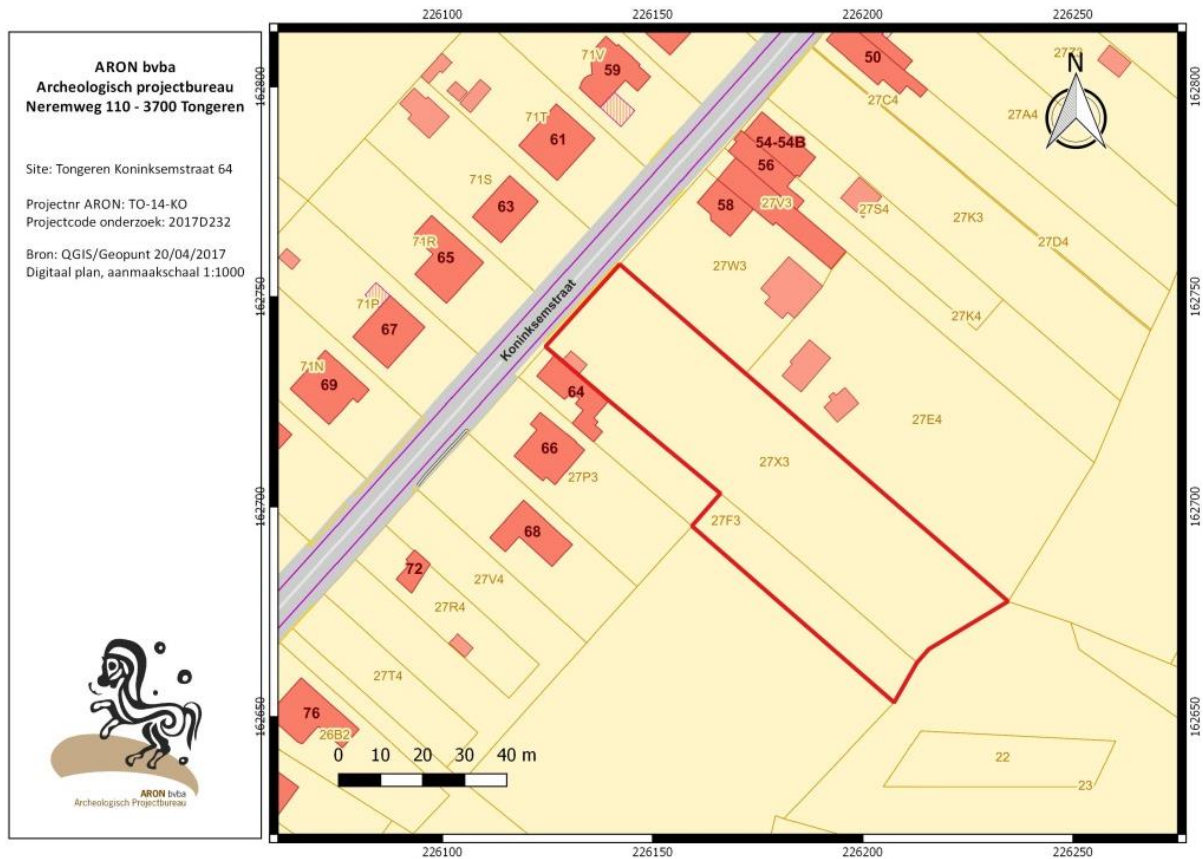
Hoofdstuk 1. Bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

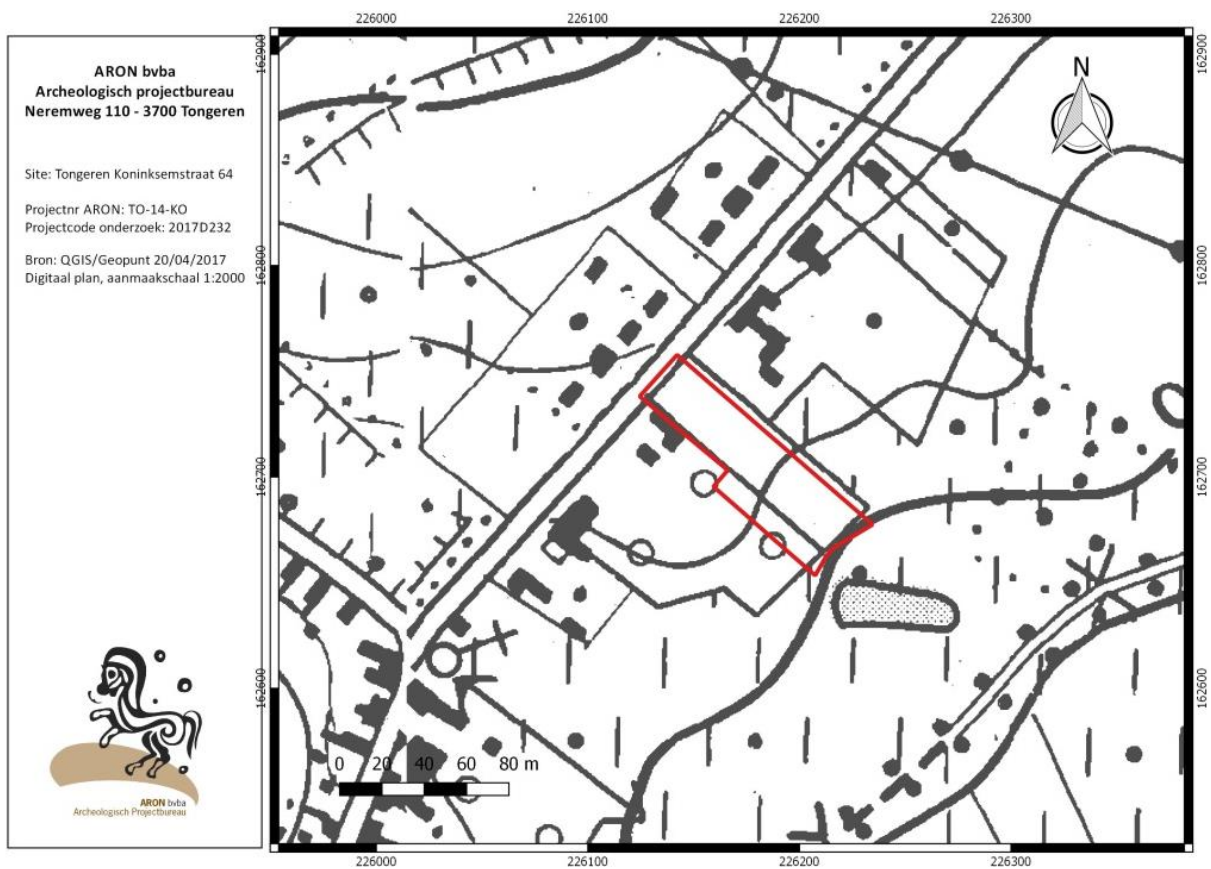
1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2017D232	
Naam en erkenningsnummer Archeoloog	Inge Van de Staey OE/ERK/Archeoloog/2017/00087	
Rechtspersoon	ARON bvba Archeologisch Projectbureau, Neremweg 110, 3700 Tongeren OE/ERK/Archeoloog/2015/00006	
Andere actoren en specialisten binnen het project	Functie	Naam
	Projectleiding en assisterend archeoloog	Dirk Pauwels (Stad Tongeren)
Extern wetenschappelijk advies	Nvt.	Nvt.
Locatiegegevens	Tongeren, Koninksemstraat 64	
Oppervlakte	Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van 3695m ² .	
Bounding box coördinaten	xMin, yMin: 226124.50,162653.37; xMax, yMax: 226234.57,162757.72	
Kadasternummers	Stad Tongeren, 2 ^{de} afdeling, sectie B, perceelnummers 27F3, 27X3 en 27Y3	
Thesaurusthermen ⁴	Bureauonderzoek, Tongeren, Koninksemstraat	
Overzichtsplan verstoringen	Nvt	

⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

Afb. 1: Kadastraal plan met perceelgrenzen en afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

Afb. 2: Uittreksel uit de topografische kaart met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood.

1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden

Volgende onderzoeksvraag zal tijdens het bureauonderzoek behandeld worden:

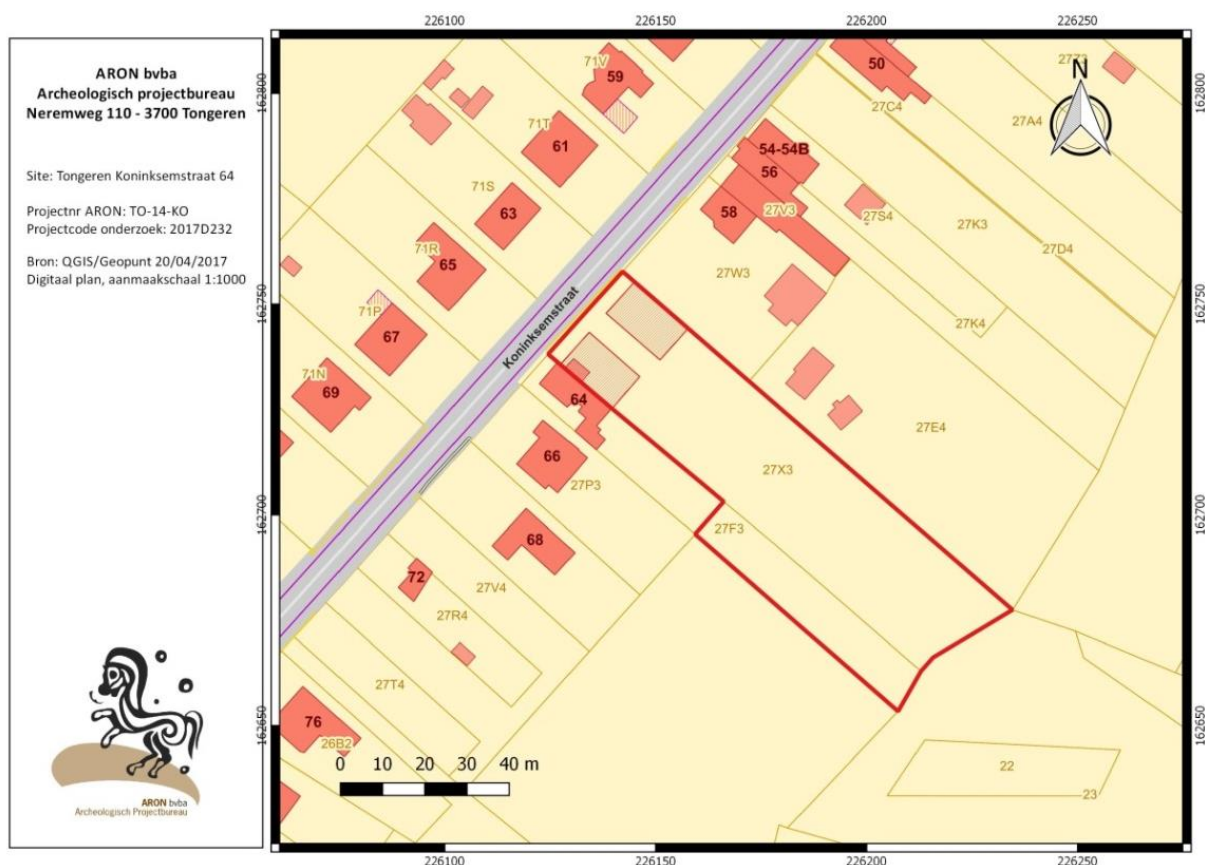
Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

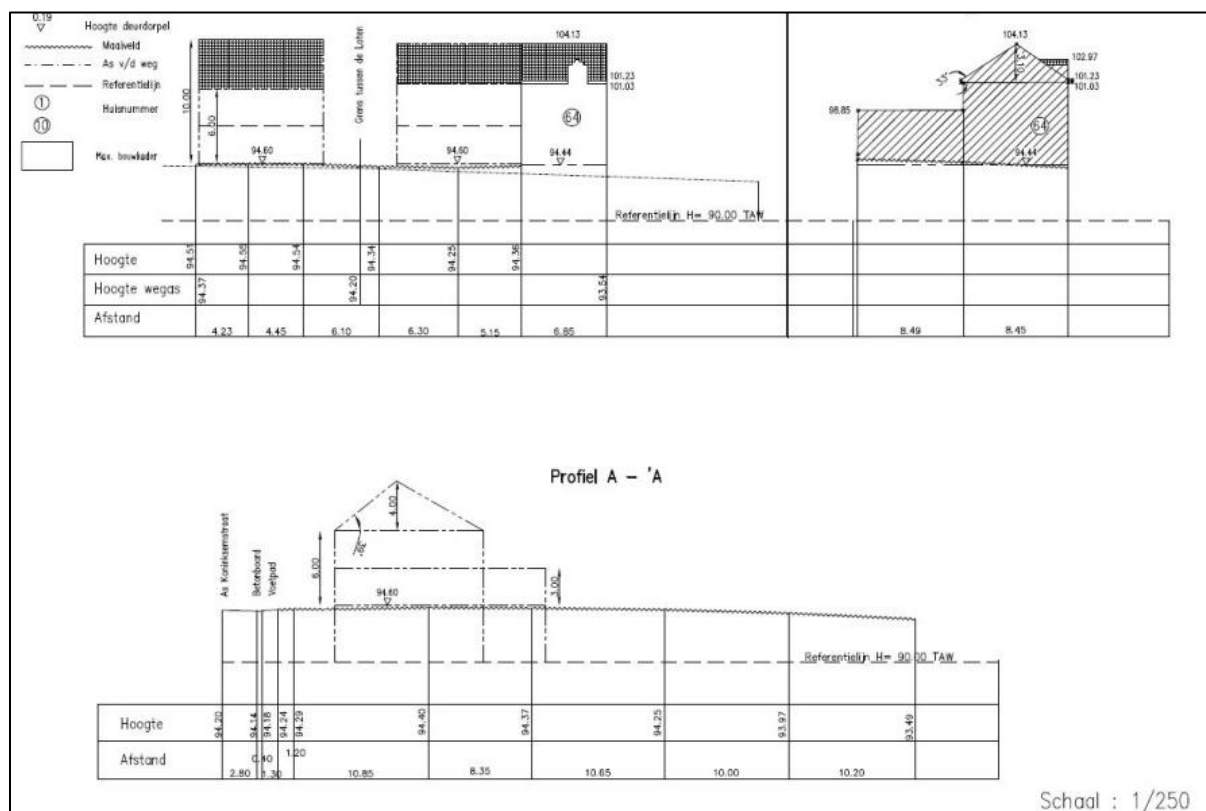
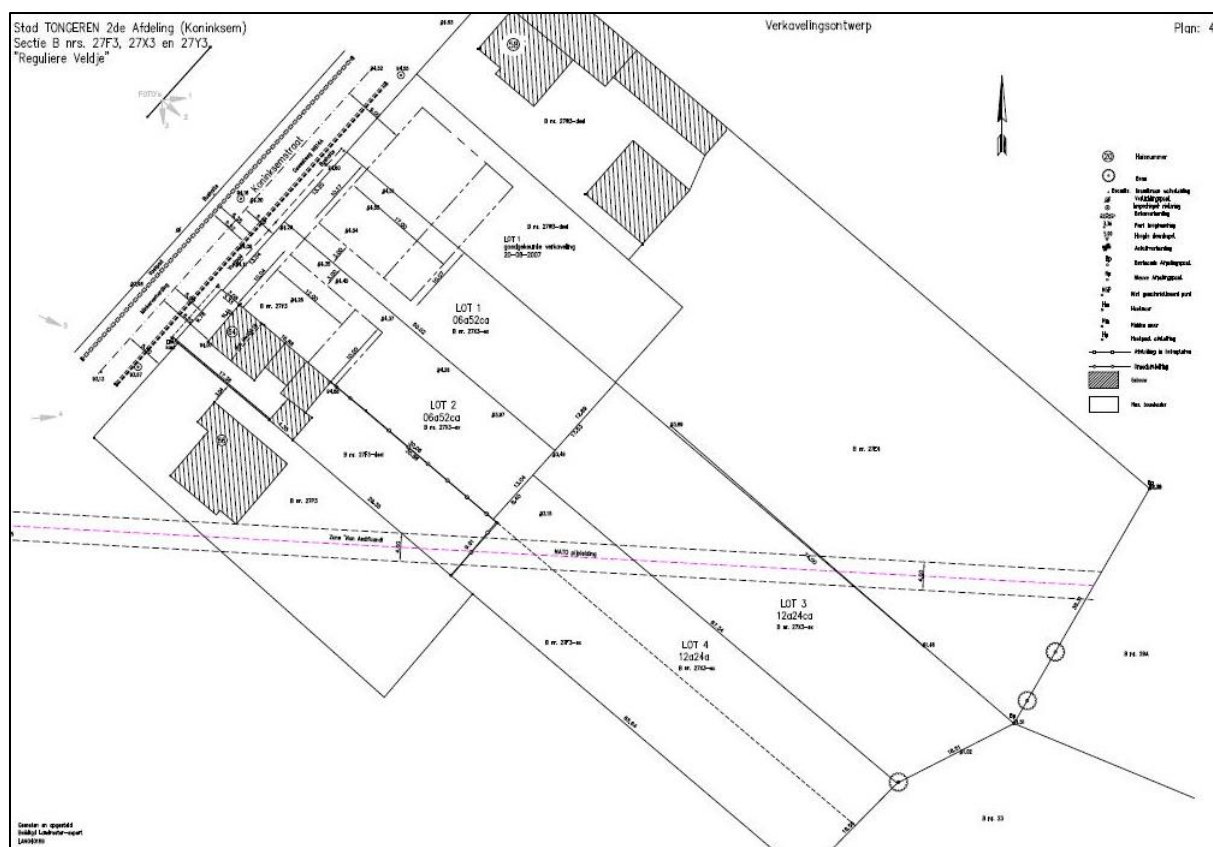
Randvoorwaarden:

Vermits verwacht wordt dat aan de voorwaarden voor de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling voldaan zal worden, werd de archeologienota volgens dit traject opgemaakt.

1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemers plannen de verkaveling van een terrein aan de Koninksemstraat 64, kadastraal gekend als Tongeren, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 27F3, 27X3 en 27Y3, en voorzien in de bouw van twee woningen aan de straatzijde. De resterende ruimte van het projectgebied achter de woningen zal worden gebruikt als tuin en weide (Afb. 3).

De geplande bodemingrepen omvatten:

- De machinale afgraving van de bouwvoor over de oppervlakte van de woningen, die conform de beschikbare plannen verstrekt door de initiatiefnemer, 329 m² (167 en 162 m²) bedraagt (*Afb. 4 en 5*); Er is geen (semi-)ondergronds niveau voorzien; Verder zal vermoedelijk een sleuvenfundering worden toegepast waarvan de verstoringsdiepte een diepte van 80 cm onder het maaiveld bereikt.
- De machinale afgraving van de bouwvoor voor de aanleg van verhardingen. De precieze oppervlakte hiervan is niet gekend;
- De aanleg van de vereiste nutsleidingen i.f.v. het bouwproject. De totale oppervlakte noch locatie hiervan is bij opmaak van de studie gekend.

1.4 Werkwijze, verloop en actoren

Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd door *Dirk Pauwels* van de *Dient Archeologie en Monumentenzorg* van stad Tongeren.

Gezien het bureauonderzoek betrekking heeft op een terrein dat reeds grotendeels afgegraven is in een recent verleden, diende bijzondere aandacht besteed te worden aan de confrontatie van de toekomstige werken met de landschappelijke en historische situering om na te gaan of een doorslaggevend aspect kan leiden tot een archeologienota met beperkte samenstelling. Uit deze confrontatie bleek dat verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst en dat dus effectief een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt kon worden (*CGP 12.5.3.3.*).

In het kader van dit vooronderzoek werden omwille van het gevolgde traject, een archeologienota met beperkte samenstelling, een beperkt aantal kaarten geraadpleegd zoals de topografische kaart, de bodemkaart en het *Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (AGIV)*. Verder werden een aantal beschikbare orthofotomozaïeken die via de website *Geopunt.be* (AGIV) worden aangeboden, bestudeerd. Een aantal andere kaarten werd niet geraadpleegd en/of getoond omdat zij geen aanvullende informatie bieden die een potentieel aan kenniswinst zou aantonen.

Om een inzicht te bekomen in de reeds gekende archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris geraadpleegd.⁵ Deze online inventaris, opgesteld door het *Agentschap Onroerend Erfgoed* van de Vlaamse Overheid, biedt een overzicht van alle tot nu toe gekende archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Via het Geoportaal van Onroerend Erfgoed werd eveneens de inventaris van de beschermde archeologische sites, de inventaris van vastgestelde archeologische zones en de inventaris van gebieden waar geen archeologie te verwachten valt, geraadpleegd. Kaarten met de informatie uit deze inventarissen werden niet gegenereerd omdat ze niet relevant zijn in het gevolgde traject.

Voor het recentere verleden van het studiegebied werden verschillende historische kaarten bestudeerd: *de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, opgemaakt op initiatief van *Graaf de Ferraris* (1771-1778), *de Atlas der Buurtwegen* (1842) en *de Vandermaelenkaart* (1846-1854). Deze laatste vier kaarten werden geraadpleegd via de website *Geopunt.be*. Via de website *Cartesius.be* werden de topografische kaarten uit 1873, 1904, 1939, 1969 en 1981, opgemaakt door het Nationaal Geografisch Instituut en zijn voorgangers, nagekeken op relevante informatie. Vanwege het gevolgde traject, i.e. de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling, worden ook deze kaarten niet weergegeven in het bureauonderzoek.

Ook werden beschikbare kadasterkaarten van Koninksem van 1846, 1954 en 1984 onder de loep genomen. Zij toonden consequent een niet-bebouwd terrein op de locatie van het bouwproject en worden niet weergegeven.

Specifiek archiefonderzoek werd niet uitgevoerd. Zoals blijkt uit de beschikbare historische kaarten en kadasterplannen werd er in het recentere verleden in het projectgebied niet gebouwd.

Een aantal publicaties met betrekking tot archeologische vondsten en uitgevoerde opgravingen in de omgeving werd geconsulteerd om de karakteristieken van nabijgelegen archeologisch bodemarchief te kunnen bepalen. Gelet op de aanwezigheid van (de rand van) het Romeinse zuidwestgrafveld en van de Romeinse weg Keulen-

⁵ <https://geo.onroerenderfgoed.be/> en <http://cai.onroerenderfgoed.be/>

Bavay aan de overzijde van de Koninksemstraat werden de standaardwerken van W. Vanvinckenroye, *De Romeinse zuidwest-begraafplaats van Tongeren (opgravingen 1972-1981)*, (Publicaties van het Provinciaal Gallo-Romeins Museum te Tongeren, 29), Tongeren, 1984, 2 delen, en *Tongeren. Romeinse stad*, Tielt, 1985, geconsulteerd.

Deze gegevens werden aangevuld met gepubliceerde informatie van recentere opgravingen in de zone van het grafveld:

- Vanderhoeven A. & G. Vynckier, *Tongeren: Romeinse Kassei*, in G. Creemers & A. Vanderhoeven (reds), *Archeologische Kroniek Limburg* 1998, Limburg-Het Oude Land van Loon, 81, 3, 2003, 245-250;
- Pauwels D., A. Vanderhoeven & G. Vynckier, *Vijfnoodopgravingen in Romeins Tongeren*, in M. Lodewijckx (red.), *Journée d'Archéologie Romaine/Romeinendag*, Bruxelles/Brussel, 16-4-2004, 75-78.
- Vanderhoeven A. & G. Vynckier, *Tongeren/ Romeinse Kassei*, in G. Creemers & A. Vanderhoeven (reds), *Archeologische Kroniek Limburg* 2004, Limburg-Het Oude Land van Loon, 88, 4 2009, 336-339;

Ook de IAP/VIOE/OE-opgravingsarchieven van deze opgravingscampagnes, bewaard in de Jekerstraat 10 te Tongeren, werden geconsulteerd.

Tot slot werd op 02/02/2017 een plaatsbezoek gebracht aan het terrein om een idee te krijgen van de huidige inrichting en gaafheid van het projectgebied.

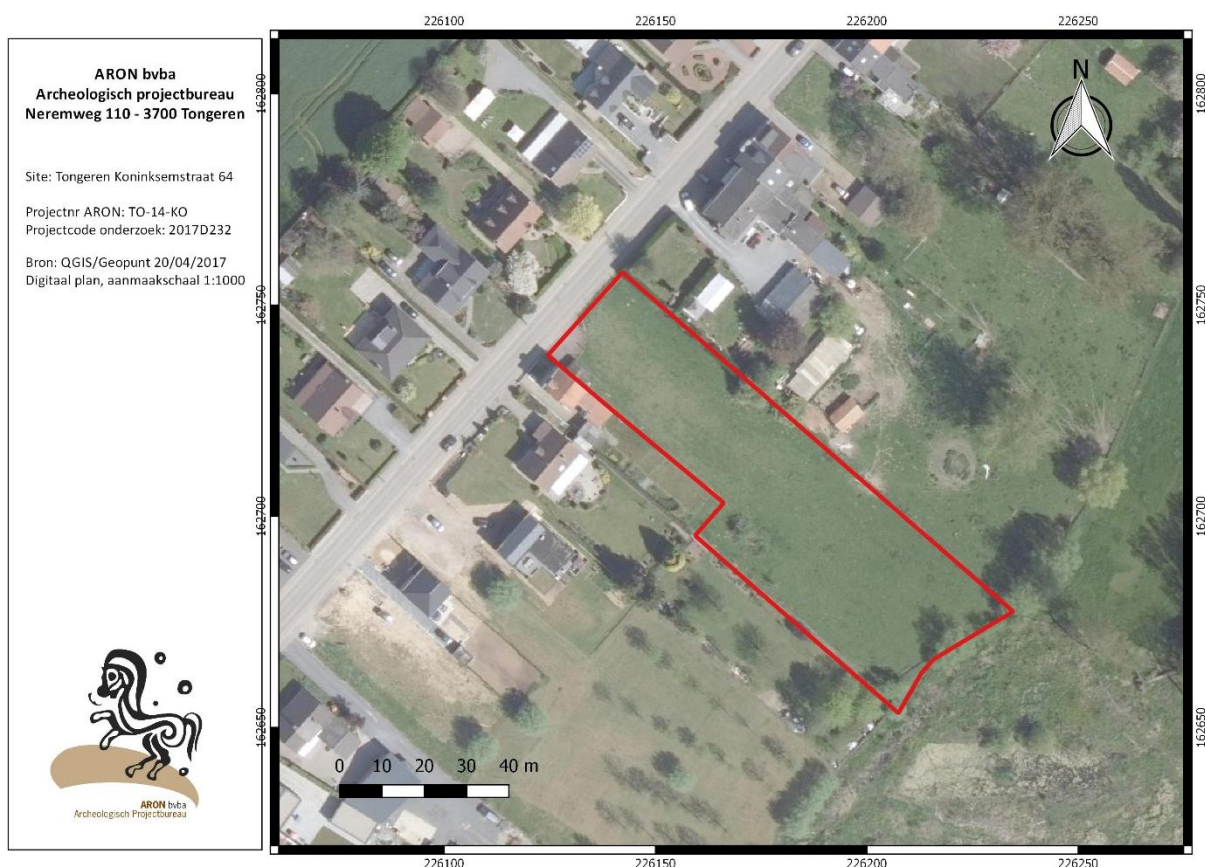
2. Assessment

2.1 Situering van het onderzoeksterrein

Het onderzoeksterrein ligt aan de Koninksemstraat 64 te Tongeren en is kadastraal gekend als Tongeren, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 27F3, 27X3 en 27Y3. Het terrein heeft een oppervlakte van 3695 m² en is momenteel in gebruik als weiland (Afb. 6 en 7).

Het terrein ligt op ongeveer 1 km ten zuidwesten van het stadscentrum, op de noordelijke flank van de Jekervallei die ten zuiden van de stad een grote bocht maakt. De betrokken percelen hellen, ongeveer halverwege hun lengte, stevig af naar de Jeker (Afb. 8 en 9).

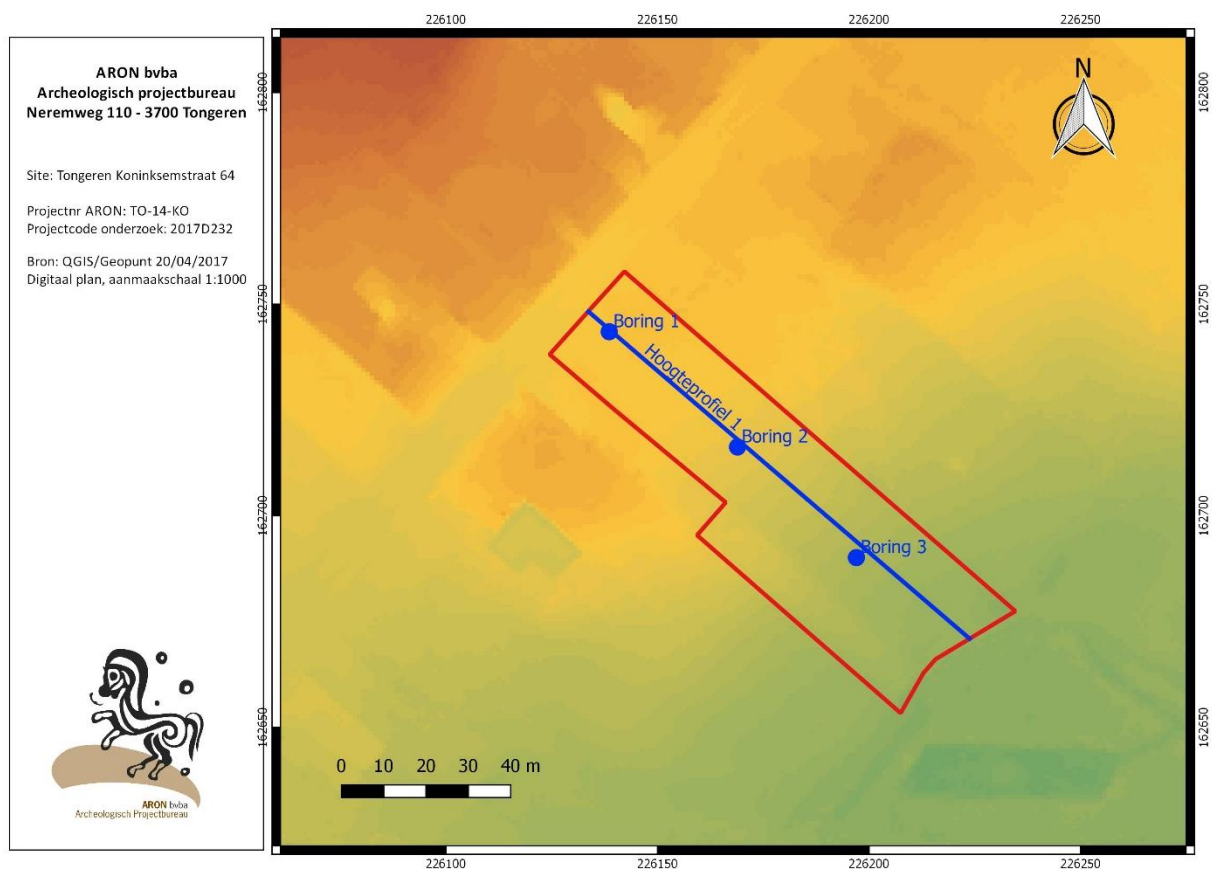
Het projectgebied ligt nabij de veronderstelde zuidrand van de Romeinse zuidwestbegraafplaats. Een deel van dit grafveld werd in het verleden op verschillende tijdstippen al archeologisch onderzocht, zij het vaak niet in ideale omstandigheden. Niettemin leverde de onderzoeken in totaal al meer dan 300 bijzettingen op die een fundamenteel repertorium van Romeinse begraving rond Tongeren vertegenwoordigen. Verder bracht een proefsleuvenonderzoek in het kader van een verkavelingsvergunning in 2017, aan de overzijde van de Koninksemstraat en hoger op de helling, een aantal begravingen en nog niet nader geïdentificeerde sporen onder de bouwvoor aan het licht.

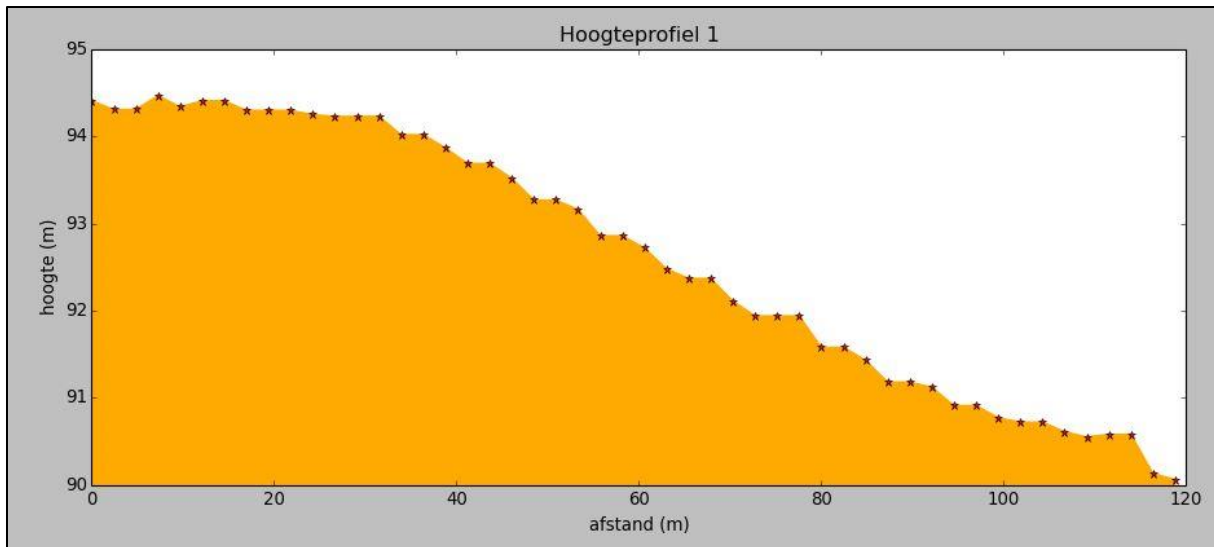
Afb. 6: Kleurenorthofoto met aanduiding van het projectgebied (rood).

Afb. 7: Terreinfooto van het projectgebied genomen vanaf de Koninksemstraat, zicht uit het noordwesten (Bron: Stad Tongeren, dd 02/02/2017, 2017D232).

Afb. 8: Detail uit het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II met afbakening van het projectgebied (rode lijn) en aanduiding van hoogteprofiel 1 en de locatie van de manuele controleboringen (Bron: QGIS/Geopunt, dd 20/04/2017, digitaal plan, aanmaatschaal 1.1000, 2017D232).

Afb. 9: Hoogteprofiel 1 van het projectgebied (QGis/Geopunt, digitaal plan, dd. 20/04/2017, 2017D232).

Het noordoostelijk deel van het projectgebied, vanaf de straatzijde tot ongeveer het punt waar het terrein afhelt naar de Jeker, wordt op de bodemkaart gekarakteriseerd als OB-gronden, d.i. bebouwde of kunstmatige grond die door menselijk ingrijpen verstoord of vernietigd is (Afb. 10, zie *infra*). Extrapolatie met naburige bodemseries laat veronderstellen dat dit deel oorspronkelijk werd gekarakteriseerd als bodemserie Aba1, een droge leembodem met textuur B-horizont en een A-horizont van minder dan 40 cm dikte. De oorspronkelijke A2-horizont is weggeërodeerd, de bruine B-(aanrijdings)horizont wordt ook wel *terre à briques* genoemd.

Het afhellende gedeelte van het projectgebied wordt achtereenvolgens gekenmerkt door de bodemseries AbB, Abp en ADp. Zij vertegenwoordigen droge leembodems, hetzij met textuur B of structuur B-horizont (AbB) hetzij zonder profielontwikkeling (Abp), en matig droog tot matig natte leembodems zonder profielontwikkeling (ADp). De Abp-bodems komen voor in leemdepressies en zijn leemcolluvium afkomstig van de hogere gronden. De als ADp gekarakteriseerde gronden vertegenwoordigen opgevlude depressies onderaan hellingen of oeverwallen in alluviale valleien.⁶

2.2. Gaafheid van het onderzoeksterrein

Onder deze rubriek vatten wij de gehele zone op die op de bodemkaart als OB-grond is gekarakteriseerd, m.a.w. als verstoorde/kunstmatige gronden. Deze zone strekt zich vanaf de Koninksemstraat ongeveer 40 m perceelinwaarts uit. Uit mondelinge informatie blijkt inderdaad dat op (een deel van) het perceel in een recent verleden leem zou zijn afgegraven voor het bakken van bakstenen. Het is algemeen geweten dat aan deze zijde van de stad verspreid kleine leemgroeven voorkomen, al is hun ligging niet meer altijd accuraat gekend. Ook W. Vanvinckenroye verwijst in zijn studie van het zuidwestgrafveld naar dergelijke ontginningen en de bodemverstoringen die zij met zich meebrengen.⁷

Verder werd ook het lagergelegen achterste deel van het projectgebied in het verleden verstoord door de aanleg van een NATO-pijpleiding, die het terrein in oost-westelijke richting doorkruist (zie Afb. 4). De dimensies van deze leiding zijn onbekend: de diepte van de bodemverstoring zal wellicht op ca. 2 m onder loopvlak liggen, de breedte zal afhangen van de diameter van de buis. Maar zelfs indien deze verstoring minder groot zou zijn dan de 4 m brede strook aangeduid op het inrichtingsplan, dan nog impliceert de aanwezigheid ervan dat om veiligheidsredenen een minstens 4 m brede strook (oppervlakte ca. 196 m²) niet onderzoekbaar is.

⁶ Van Ranst E. & C. Sys, 2000.

⁷ Vanvinckenroye 1984.

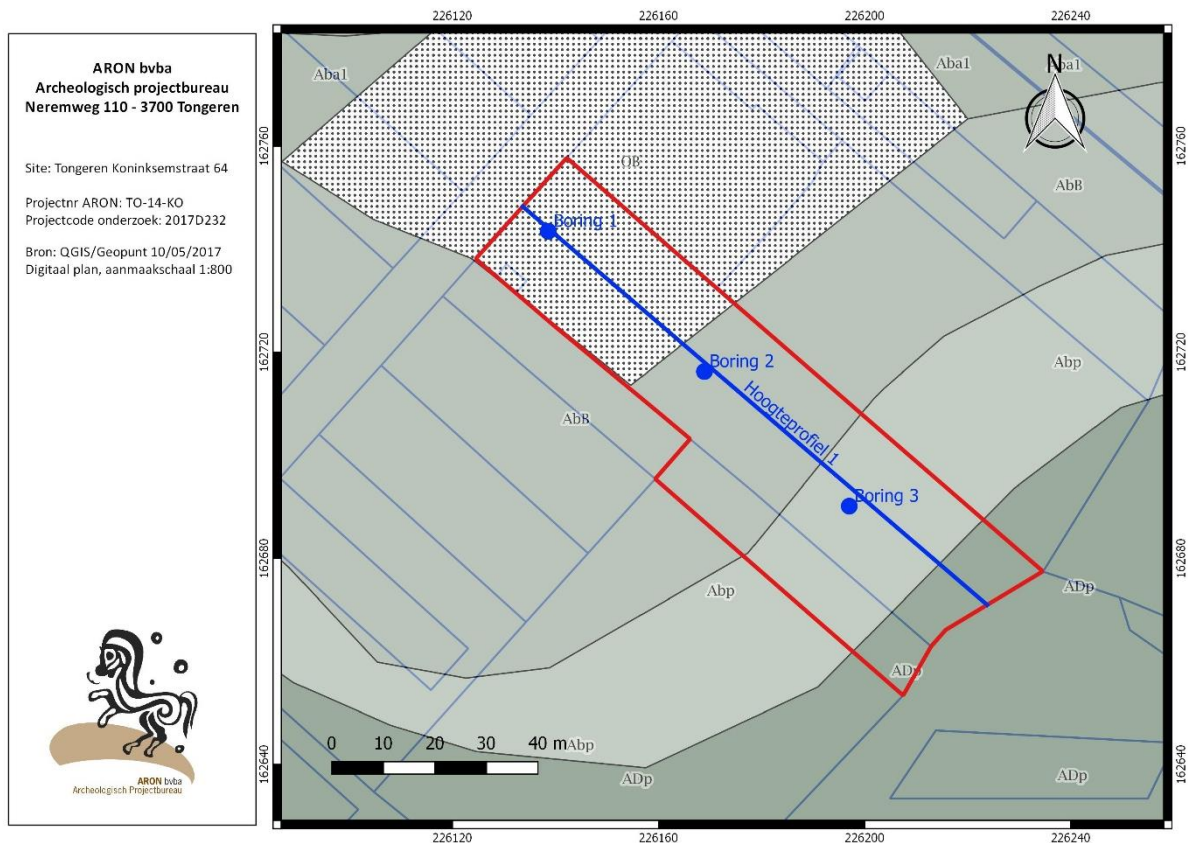
2.3 Bodemkundige evaluatie van het projectgebied

Om de verticale impact van de genoemde bodemingrepen in de ‘verstoorde’ zone, waarvoor harde data ontbreken, concreet te kunnen inschatten, werden drie controleboringen uitgevoerd langsheen de NW-ZO lengteas van het projectgebied (*Afb. 8 en Afb. 10*). De interval tussen de boringen op deze as bedroeg ca. 40 m en zij dekten respectievelijk de bodemseries OB, AbB en Abp. Deze boringen werden op 23/03/2017 uitgevoerd door assistent-aardkundige *Joris Steegmans* van *Aron bvba*. Boringen 1 en 2 werden 1 m diep gezet, ruim dieper dan de geplande bodemingrepen. Boring 3 werd aanzienlijk dieper geboord maar liep op 2 m diepte vol water.

Boorstalen 1 en 2 (*Afb. 11 en Afb. 12*) wijzen uit dat de 30 cm dikke bouwvoor onmiddellijk op de kalkrijke, geelbruine C-horizont ligt. Boorstaal 3 (*Afb. 13*) geeft onder de bouwvoor een verstoord grondpakket met bijmenging van steenkool en baksteenspikkels van ca. 2 m dik weer. Hieronder duikt de C-horizont met roestverschijnselen op. Omwille van de waterstand kon niet dieper worden geboord.

De aanwezigheid van kalkrijke C-horizont onder de bouwvoor in boorpunt 1 en 2 wijst erop dat er een aanzienlijk bovenliggend pakket is verdwenen (A2, Bt, ontkalkte C-horizont), een vaststelling die strookt met de OB-kartering en de veronderstelde afgravingen van leem/‘terre à briques’- voor baksteenproductie.

Het boorstaal uit boring 3 wijst op een 2m dik pakket opgevoerde grond onder de bouwvoor, al is onduidelijk of dit een alluviale oorsprong heeft dan wel (recent) werd opgevoerd.

Afb. 10: Detail uit de bodemkaart annex vereenvoudigd kadasterplan met afbakening van het projectgebied (rood), aanduiding van de hoogteprofiellijn en locaties van de drie manuele boringen QGIS/Geopunt, digitaal plan, dd. 10/05/2017, 2017D232).

Afb. 11: Fotografische opname van boorpunt BP1 met de volgende lagen: Ap – C (Bron: Aron bvba, 23/03/2017, 2017D232).

Afb. 12: Fotografische opname van boorpunt BP2 met de volgende lagen: Ap – C (Bron: Aron bvba, 23/03/2017, 2017D232).

Afb. 13: Fotografische opname van boorpunt BP3 met de volgende lagen: Ap – ophoging/all – C (Bron: Aron bvba, 23/03/2017, 2017D232).

2.4 Impact van de bodemingrepen en kenniswinst

Zoals reeds eerder werd aangegeven beperken de geplande bodemingrepen in het projectgebied zich tot een strook van een 20-tal m diep langs de straatzijde. Zij hebben bovendien een eerder beperkt negatief effect in de verticale omvang. Voor de aanleg van de vloerplaat en van de verhardingen zal de ingreep zich beperken tot het verwijderen van de bouwvoor, waarvan de dikte op basis van de uitgevoerde controleboringen (zie *infra*) op ca. 30 cm kan worden bepaald. Voor de sleuffundering wordt een verstoringdiepte van ca. 80 cm verwacht. In het overige, achterliggende deel van het terrein worden geen grote bodemingrepen voorzien: dit zal worden gebruikt als tuin en weide.

Ondanks de aanwezigheid van een grafveld en aanwezigheid van een Romeinse weg in de onmiddellijke omgeving, maakt de combinatie van de landschappelijke en bodemkundige karakteristieken, de gekende bodemverstoringen in functie van de baksteenproductie in het meest westelijke deel van het onderzoeksterrein, de bodemkundige controle van het terrein waaruit blijkt dat een groot deel van het terrein afgegraven dan wel opgevuld werd en de beperkte omvang van de bodemingrepen, dat het potentieel op kennisvermeerdering erg gering is.

2.5 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvraag werd tijdens het bureauonderzoek behandeld:

Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

De verzamelde gegevens voor het projectgebied wijzen uit dat de zone die zou worden geraakt door de geplande bodemingrepen in het verleden al zwaar werd verstoord door een afgraving, vermoedelijk voor de baksteenproductie. Bovendien blijkt uit de beschikbare projectinformatie dat de verticale impact van de geplande werken in deze zone eerder beperkt zal zijn: er wordt nl. geen (semi-)ondergronds niveau aangelegd.

Gelet op het te verwachten diffuus patroon van archeologische sporen op de rand van het grafveld, wordt de kans zeer klein ingeschat dat binnen de contour van de geplande bodemingrepen nog waardevolle archeologische resten worden aangetroffen.

Uit het voorgaande kan worden besloten dat het potentieel op archeologische kennisvermeerdering, globaal voor alle cultuurhistorische perioden en specifiek voor het Romeinse grafveld, beperkt is. De geringe kennisvermeerdering kan o.i. de kosten van een archeologisch onderzoek niet verantwoorden.

2.6 Datering en interpretatie

Het onderzoeksterrein is tot op heden onbebouwd. Bijkomend blijkt dat de zone die zou worden geraakt door de geplande bodemingrepen in het verleden reeds verstoord werd door een afgraving. Hiervoor werd leem afgegraven voor de baksteenproductie.

3. Samenvatting

De initiatiefnemers plannen op een ca. 3695 m² groot terrein aan de Koninksemstraat 64 te Tongeren (prov. Limburg) een woonverkaveling van twee loten. Hiervoor is de inrichting van twee woningen zonder ondergronds niveau ingepland.

Het terrein is kadastraal gekend als Tongeren, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 27F3, 27X3 en 27Y3.

Uit de evaluatie van de beschikbare bronnen en het onderzoek door middel van drie controleboringen is gebleken dat het deel van het terrein waar bodemingrepen zijn gepland, in het verleden reeds werd afgegraven. Dit gebeurde naar alle waarschijnlijkheid i.h.k.v. leemontginning voor baksteenproductie. Hierdoor zal eventueel aanwezig archeologisch erfgoed in deze zone zo niet volledig dan toch in grote mate zijn verstoord geworden. Door de reeds aanwezige verstoringen zullen enkel diep uitgegraven archeologische sporen zoals beerputten, waterputten, ... nog deels bewaard zijn. Het potentieel op archeologische kenniswinst wordt daarom laag ingeschat.

Bijgevolg werd dan ook een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt en wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

